

Resim eksperî Fethî Kayaalp, Namık İsmail'in çalınan tablosunun başına gelenleri anlattı

'Krizantemler' faciası...

► 91 yaşındaki Fethî Kayaalp'in elinden bugüne dek binlerce tablo geçti. Bunlardan biri de, Namık İsmail'in 'Krizantemler'iydi. Ancak, Ankara Resim ve Heykel Müzesi'nden çalınan tablo kesilip biçilmiş, eklemeler yapılmış, deforme edilmişti...

► 'Krizantemler' ile ilgili raporunu müzeye, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'ne ve bakanlığa ileten Kayaalp, tatmin edici bir yanıt alamadı. Buna karşılık, evi arandı ve arşivine el konuldu. Şimdi, 'Türk resminin belleği' niteliğindeki arşivinin geri verilmesini bekliyor.

Aslı
ULUŞAHİN

Ressam, resim res-toratörü ve eksperî, 91 yaşındaki **Fethî Kayaalp**'in evi, Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nden kayboldu-ğu anlaşılan 200'e yakın tablo için yapılan ope-rasyon kapsamında, iki ay önce Kaçakçılık Şube

polislerince arandı. Kayaalp, evde ara-ma yapan polislere, "Yanlış kapıyı çal-dınız, sizin aradıklarınız piyasada ci-rit atıyor. Ben 1952 yılından beri, bu-na karşı tek başıma mücadele veriyorum" diye isyan etti.

Haklıydı, çünkü soruşturma başla-madan çok önce, müzeden eserlerin kaçı-rıldığı kuşkusunu yetkililere bildirmiş, kimse oralı olmamıştı. Kayaalp şimdi, soruşturmanın sona ermesini, eserlerin müzeye dönmesini, el konulan arşivinin de kendisine eksiksiz olarak geri veril-mesini bekliyor.

Tabloyu deforme ettiler

2008 yılında, Kayaalp'e ekspertiz için **Çallı** dönemi ressamlarından **Namık İsmail**'in bir tablosu getirildi. Tabloyu inceleyen Kayaalp, insanı dehşete düşü-ren iki gerçekle karşılaştı: Getirilen tab-lo, ressamın "**Krizantemler**" adlı, mü-zede olması gereken yapıtıydı. Üstelik, resim deforme edilmişti.

Kayaalp'in aktardığına göre, tablonun boyutları küçültülerek aslında ressamın iki imzası bulunan yapıtın altındaki im-za çıkarılmış, tabloda tek imza kalmıştı. Ayrıca eserin üzerine eklemeler yapılmıştı. Bir vazodaki krizantemleri betim-leyen tabloya yeni çiçekler eklenmiş, vazunun bazı yerleri değiştirilmiş, böy-lece tablo Namık İsmail'in müzedeki eserinin bir versiyonu haline getirilmiş-ti. Belli ki bunu yapanlar, "Bu halde dikkat çekmeden daha kolayca satıla-

Namık İsmail'in "Krizantemler"i (solda) ve deforme edilmiş hali (sağda). Tablo alttan kesilmiş. Çiçeklerin renkleriyle oynanmış. Vazonun üstüne desen eklenmiş.

* Bu yapıtın görseli Zeynep Rona'nın "Namık İsmail" kitabından alınmıştır. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1992, s.110

bilir" düşüncesiyle, çok kıymetli tablo-ya zarar vermekten çekinmemiştir.

Ünlü eksper, tabloyu kendisine geti-ren kişiye geri verdi ve "Bu tablo sabı-kalı, almayın" dedi.

Kayaalp, durumu önce müze müdür-lüğüne, ardından Güzel Sanatlar Ge-nel Müdürlüğü ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'na da bir raporla bildirdiğini söylüyor. Ancak hiçbirinden tatmin edi-ci bir yanıt alamamış. Aradan geçen yıl-larda da kimse, hazırladığı raporla ilgi-li bilgisine başvurmamış. Ta ki, operas-yon için önce Kültür Bakanlığı yetkili-

leri, ardından da polisler gelene kadar.

Türk resminin belleği

Bakanlık müfettişleri geçen yıl ara-lık ayında Kayaalp'in evinde 3 gün ça-lışma yaptı. Ellerindeki kayıp listesi-yle Kayaalp'in arşivindeki bilgileri kar-şılaştırdılar ve arşivine ilişkin tutanak tuttular ve sonrasında 60 yıldan faz-la zamandır tuttuğu arşive el koydular: Ekspertiz raporları, ayrıntılı raporlar, tüm belge ve dokümanlar.

Son olarak 2 ay önceki polis baskı-nı gerçekleştirdi. İfadesine başvurulana Ka-

yaalp, kendisine herhangi bir suçlama yöneltilmediğini vurguluyor. Şimdi de olayla ilgili haberleri yakından izleye-rek, soruşturmanın bir an önce bitme-sini, eserlerin ait olduğu yere, müze-ye dönmelerini ve arşivinin geri verilme-sini bekliyor. Çünkü bu arşiv, yalnız-ca Kayaalp'in kişisel arşivi değil, aynı zamanda, içinde binlerce resimle ilgi-li bilgi barındıran, Türk resminin belle-ği, belgeliği.

Kayaalp de polisin elinde bulunan ar-şivin bu özelliğine dikkat çekiyor: "Be-nim arşivimdeki, bana ekspertiz için gelmiş olan resimlerden yola çıkarak soruşturmayı sürdürüyorlar. Benim arşivim olmasaydı o resimleri belki de bulamazlardı."

Duayen isim, elinde "müzeden çıka-rılmış tablolar bulunan" koleksiyon-erlerin suçlanamayacağını belirtiyor: "Alan insanların kabahati yok ki. Çünkü resim üzerinde müzeye ait ol-duğunu gösteren hiçbir ibare, ka-şe yok. Ayrıca İstanbul Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nin bütün eserle-ri tüm detaylarıyla veren bir katalo-ğu var. Ama Ankara'daki müze için böyle bir katalog yapılmamış. Bu yüzden resimleri alan koleksiyoner-ler tabloları tanımayabilirler."

En çok sahtesi yapılanlar

Fethî Kayaalp'le Türkiye'de en fazla hangi ressamın eserlerinin kopya edildiğini de konuştuk.

- ✓ Azerbaycan doğumlu **İbrahim Safi**, kopya eseri yapılan sanatçılardan. Üretkenli-ğiyle tanınan sanatçının özellikle Ukrayna'dan çok miktarda sahte eseri geliyor. Kaya-alp, "Onun için ben İbrahim Safi eserlerine bakmam" diyor.
- ✓ Bir diğer ressam **Fikret Mualla**. Eserlerinin her dönemde sahteleri yapılıyor.
- ✓ **Hoca Ali Rıza** da sahte eseri yapılan ressamlardan. Ancak "Hoca Ali Rıza çok okunaklıdır, kopyası hemen anlaşılır" diyor Kayaalp.
- ✓ **Şeker Ahmet Paşa**, sahte resmi üretilen bir diğer ressam. Kayaalp, özellikle Ankara'dan Şeker Ahmet Paşa'nın sahte eserlerinin geldiğini söylüyor.
- ✓ Ayrıca **Halil Paşa**, **Hikmet Onat**, **İbrahim Çallı** ile **Nazmi Ziya** da eserleri sıkça kopyalanan ressamlar arasında.

SORUŞTURMADA BUGÜNE KADAR NELER YAŞANDI?

Orhan Dağhan Özil tutuklandı

Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nden kaybolan 302 eserle ilgili yürütülen soruşturma, 2009 yılında, **Hoca Ali Rıza**'ya ait 13 karakalem eskizin sahteleriyle değiştirildiğinin anlaşılmasıyla başladı.

200'e yakın tablo, 302 eser için yapılan soruşturmayla ilgili ilk operasyon Aralık 2013'te yapıldı. Bu operasyonda çeşitli adreslerde yapılan baskınlarla 40 esere el konuldu. Geçen yıldan bu yana süren operasyonlarla ele geçen tablo sayısı 61'e yükseldi. Bu tablolar arasında, **Hüseyin Avni**'nin, **Refik Ekipman**'ın eserleriyle birlikte, **Halil Paşa**'nın "Yahılar," "Manzara", **Hoca Ali Rıza**'nın "Sultan Çayırı", "Beykoz Çayırında" gibi paha biçilmeyen eserler vardı. Soruşturma ilerledikçe, operasyonla ilgili "sanık"

ifadeleri de basına yansdı. Buna göre soruşturmanın gizli tanığı Günişığı, müzeden tabloları çalan suç örgütünün **Orhan Dağhan Özil** ve **Mete Aktuna** tarafından yönetildiğini söyledi. Bu kişi, tabloların organize bir suç örgütü tarafından 2005-2008 yılları arasında müzeden çalınarak satıldığını söyledi. Bugüne kadar aralarında, müzenin güvenlik görevlisi **Veli Topal**'ın da olduğu 4 kişi tutuklanmıştı. Son olarak Milliyet'in dünkü haberine göre, galeri sahibi Orhan Dağhan Özil de dün tutuklandı. Öte yandan, yine Milliyet'in haberine göre **Şevket Dağ**'ın "Pencereden Rumeli" adlı tablosunun Türkiye'den kaçırılarak Fransa'ya götürüldüğü iddia edildi. Tablo Türkiye'ye getirilirse ele geçirilen eser sayısı 62'ye yükselecek.

CONTEMPORARY İSTANBUL CI EDITIONS

Kültür Servisi - Contemporary İstanbul, yeni girişimi ve inisiya-tifi Ci Editions ile sınırlı sayıda üretilen özel edisyonları sanat-severlere sunmaya devam ediyor. 19-21 Aralık tarihleri arasında sunulacak eserler, ula-şılabilir fiyatlarla satışa çıkacak. Ci Editions tarafından özel olarak seçilen Hale Tenger'in Ayyy Yıldız heykeli, Buğra Erol'un Evinde gibi Hisset 1'i, Fırat Engin'in Untitled obje-leri, Orhan Cem Çetin'in fotoğ-rafları, Ali Emir Tapan, Ardan Özmenoğlu'nun One & Only isimli

ipek baskısı, Ahmet Polat ve Sıtkı Kösemen'in fotoğrafları, Erdo-ğan Zümrütoğlu'nun triptiği gibi özel edisyonlu eserler, 19 Aralık 18.30'da gerçekleşecek açılışı takiben 20-21 Aralık günleri arasında Nişantaşı The Sofa Hotel Hall Arts salonunda sergilenecek. Ayrıca Ci Editions'a özel edisyon üreten Mustafa Horasan, Gözde Türkkan, Book

Yapıtlar satışa çıkıyor

Lab, Seçkin Pirim, Ahmet Duru, Selçuk Çeylan, Özlem Günyol & Mustafa Kunt gibi sanatçıların eserleri de sergilenecekler ara-sında yer alıyor.

Sesli çocuk kitapları SSM'de

■ Kültür Servisi - Sergiler için

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI GÜZEL SANATLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası